

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بوشهر
دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت دوره دکتری حرفه ای پزشکی

عنوان:

**بررسی کیفیت برگزاری گزارش صبحگاهی در بخش های
ماژور بیمارستان آموزشی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر
در سال ۱۳۸۷**

دانشجو: فاطمه ماهینی

استاد راهنما: دکتر نیلوفر معتمد

استادیار گروه پزشکی اجتماعی

استاد مشاور:

دکتر مهرزاد بحتویی

متخصص داخلی و فوق تخصص ریه

استادیار بخش داخلی

این طرح با تصویب و حمایت مالی حوزه معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی بوشهر اجرا گردیده است.

تقدیم به:

پدر بزرگوار و مادر مهربانم که
همیشه
مرا یاری نموده و همواره
پشتیبانم بودند.

تقدیم به:

همسر عزیز و مهربانم که در سایه
سار زندگی
همواره مشوق و تکیه گاهم بودند.

تقدیم به:

برادران ارجمند که همیشه
یاریگر من بوده اند.

با تشکر و سپاس فراوان از:

استاد ارجمند جناب آقای دکتر مهرزاد بحتوی که لطف ایشان همیشه یاریگر ما بوده است.

استاد ارجمند سرکار خانم دکتر نیلوفر معتمد که صمیمانه من را یاری نمودند.

استاد ارجمند خانم دکتر امینی که صمیمانه من را یاری نمودند.

چکیده :

اهداف: با توجه به اهمیت برگزاری گزارش صبحگاهی و با توجه به اینکه تا کنون در استفاده از این شیوه آموزشی، الگوئی فراگیر که مورد قبول همه متخصصان باشد ارائه نشده است، در این مطالعه بر آن شدیم تا کیفیت و چگونگی برگزاری گزارشات صبحگاهی بیمارستان آموزشی فاطمه الزهرا (س) بوشهر را در سال ۱۳۸۷ بررسی نماییم تا با نگاهی عمیق تر به نحوه اجرای این شیوه آموزش و شناخت نقاط قوت و ضعف آن در دانشگاه علوم پزشکی بوشهر بتوانیم گامی موثر در بهبود کیفیت آموزش بالینی بر داریم.

روش کار: این مطالعه در بخشهای مازور که دارای گزارش صبحگاهی می باشند انجام شده است. هر پرسشنامه بوسیله ۳ کارورز از هر بخش در ۵ جلسه تکمیل شده است، عبارتت ۱۵ پرسشنامه به ازای هر بخش تکمیل شد.

نتایج

اکثراً چیدمان مناسب بود. مدیریت زمان و تصحیح روند بحث خوب به نظر می رسید. کمبود حضور اتندینگ در گزارشات صبحگاهی محسوس بود (به جز بخش اطفال). کمبود حضور کتابدار پزشکی محسوس بود. مباحث اکثراً بر پایه پزشکی مبتنی بر شواهد ارائه نمی شدند. مباحث بر مبنای شکایت بیمار نبود. پیگیری بیماران انجام نمی شد.

نتیجه گیری: وجود یک دستورالعمل کامل و جامع در خصوص تعداد و چگونگی

برگزاری گزارشات صبحگاهی و برگزاری کارگاههای آموزشی جهت ارتقاء سطح آگاهی اساتید ضروری به نظر میرسد. همچنین عملی تر نمودن استفاده از پزشکی مبتنی بر شواهد در مباحث و نظرخواهی از کارورزان و کارآموزان در انتخاب بیماران معرفی شده پیشنهاد می شود. بعلاوه حضور اساتید سایر رشته ها (رادیولوژی، قلب و...) جهت بهبود کیفیت ضروری می باشد.

واژه های کلیدی : گزارش صبحگاهی بوشهر دانشجویان پزشکی آموزش

فهرست

چکیده فارسی

مقدمه

۱-۱- کلیات	۱
۱-۲- بیان مسئله	۴
۱-۳- اهداف و فرضیات	۶
مروری بر متون	۸
مواد و روش کار	۱۵
مشکلات و محدودیت ها	۱۵
نتایج	۱۶
بحث و نتیجه گیری	۲۲
پیشنهادهات	۲۹
منابع	۳۱

چکیده انگلیسی

پیوست	۳۴
مقاله	۴۰

فهرست جدول

جدول وضعیت برگزاری گزارش صبحگاهی در بخش های ماژور بیمارستان فاطمه زهرا

(س) بوشهر به تکفیک شاخص های کیفیتی در سال ۱۳۸۷ ۱۶-۱۸

مقدمه

۱-۱- کلیات

دانشکده های پزشکی باید به عنوان متولیان آموزش پزشکی بالینی نسبت به آموزش دانشجویان پزشکی و دستیاران بسیار حساس باشند چرا که این فراگیران نقش بسیار مهمی در ارائه خدمات سلامت در جامعه ایفا خواهند نمود. (۲)

آموزش بالینی پزشکان با توجه به این که فراگیری در محیط واقعی و با بیماران صورت می گیرد تفاوت های بنیادی با آموزش در سایر رشته ها دارد. در بین روشهای مختلف آموزش بالینی ، گزارش صبحگاهی دارای بیشترین کاربرد در سطح دنیای باشد. (۳)

گزارش صبحگاهی اساس برنامه های آموزشی رزیدنت های داخلی از سالیان پیش بوده است و از

گروه های گوناگونی از اساتید و دانشجویان با اهداف آموزشی مختلف تشکیل شده است. (۴)

صاحب نظران آنرا تجربه آموزشی ارزشمند و پررنگ روزانه بیمارستانها می دانند و اگرالگوی فعال آن اجرا شود، در صورتی که مدرس و دانشجو هر دو فعال باشند، به شکل بحث گروهی اجرایی گردد و در صورت فعال بودن دانشجویان به روند کارآموز یا کارورز محوری صورت می گیرد. معمولاً گزارشی از تمامی موارد بستری در بخش در شب گذشته به صورت کوتاه در چند دقیقه ارائه می گردد یا بر تابلو از قبل درج شده است. گروه آنکال سئولیت گزارش صبحگاهی آن روز را به عهده دارد که شامل استاد، دستیار کشیک و دستیار سال بالاتر و کارورزان کشیک می باشند. موارد به صورت ارائه مدوری به مدت کوتاه ارائه و قدم به قدم، پیگیری می گردد. بیشتر مواردی که به تفصیل در مورد آنها بحث می شود، شامل یک یا دو بیمار مهم ، پیچیده و جالب است. (۵)

کاربردهای اصلی گزارشات صبحگاهی شامل به دست آوردن دید کلی از فعالیت های انجام شده در بخش ، ارتقاء کیفیت آموزش پزشکی ، تحلیل ابعاد مختلف تشخیصی و درمانی بیماران ، ارزیابی

عملکرد دستیاران ، کارورزان و دانشجویان ، ارزیابی خدمات ارائه شده به بیماران ، شناخت حوادث نامطلوب و دلایل آنها و تعامل بین کادر پزشکی می باشد. (۶)، (۷)، (۸)، (۹)، (۱۰) در عمق بحث از نکات مهمی که شامل موارد زیر است صحبت می شود:

پاتوفیزیولوژی

سیر بیماری

اقدامات تشخیصی

ارزیابی آزمون های آزمایشگاهی و رادیولوژی (۵)

بعلاوه توصیه می شود در جلسات ، رادیولوژیست ، پاتولوژیست و حتی کتابدار پزشکی به فراخور موضوع و بیمار مورد بحث شرکت نمایند. (۱)

باتوجه به توضیحات داده شده و اهمیت و جایگاه گزارشات صبحگاهی در آموزش دانشجویان

پزشکی ، اولین گام در جهت ارتقاء کیفیت این شیوه آموزش ، شناخت وضعیت موجود می باشد. (۱)

گزارش صبحگاهی نوعی فعالیت آموزش است که به منظور تمرین و تقویت مهارت های ارتباطی و اصلاح رویکرد تشخیصی و درمانی بیماران اورژانس و بیماران بستری دچار وضعیت های بحرانی برگزار می شود. این نوع فعالیت آموزشی با شرکت اساتید ، دستیاران ، کارورزان و کارآموزان هر گروه آموزشی و گاه صاحب نظران روش های آموزشی بالینی تشکیل می گردد. گزارش صبحگاهی را بهترین موقعیت برای یادگیری و تمرین مفاهیم طبابت مبتنی بر شواهد می دانند. در این فرایند آموزشی تاکید بر روی مفاهیمی مانند تحلیل تصمیم گیری ، لزوم درخواست آزمون های تشخیصی ، موارد نیاز به درمان و مقرون به صرفه بودن آنها بسیار اهمیت دارد. در طی ۲۰-۱۵ سال اخیر ، گزارش صبحگاهی نسبت به گذشته نقش آموزشی بیشتری یافته است و در بسیاری از برنامه ها ، دستیاران از آن بعنوان لذت بخش ترین برنامه آموزشی یاد می کنند. دستیاران عقیده دارند که علاوه بر دارا بودن جنبه آموزشی ، گزارش صبحگاهی عملکرد اجتماعی ارزشمندی است. (۱۰)

باتوجه به اهمیت برگزاری گزارش صبحگاهی و روند آموزشی آن و باتوجه به اینکه تاکنون دراستفاده از این شیوه آموزشی، الگویی فراگیر که مورد قبول همه متخصصان باشد ارائه نشده است، در این مطالعه بر آن شدیم تا کیفیت و چگونگی برگزاری گزارشات صبحگاهی بیمارستان آموزشی فاطمه زهرا (س) را در سال ۱۳۸۷ بررسی نماییم. (۱)

از آنجایی که گزارش صبحگاهی نقش مهمی از لحاظ آموزشی و اجتماعی دارد، ایجاد تغییراتی در جهت بهبود وضعیت گزارش صبحگاهی ضروری بوده و می تواند بسیار ارزشمند باشد، لذا یکی از مهمترین اقدامها در این زمینه شناسایی و بکار بستن هر چه دقیقتر روشها و روزآمدنیاد را برای گزارش صبحگاهی است. (۱۰)

این مطالعه با هدف نگاهی عمیقتر نحوه اجرای این شیوه آموزش بالینی و شناخت نقاط قوت و ضعف آن در دانشگاه علوم پزشکی بوشهر صورت گرفت. (۱)

امید است نتایج این تحقیق با پررنگ نمودن نقاط قوت و ضعف بتواند در بهبود کیفیت آموزش بالینی موثر واقع گردد. (۱)

۱-۲- بیان مسئله :

گزارش صبحگاهی

صاحب نظران آنرا تجربه آموزشی ارزشمند و پررنگ روزانه بیمارستانهای دانش و اساس برنامه های آموزشی رزیدنتهای داخلی از سالیان پیش بوده است و اگر الگوی فعال آن اجرا شود، در صورتی که مدرس و دانشجو هر دو فعال باشند، به شکل بحث گروهی اجرایی گردد و در صورت فعال بودن دانشجویان با روند کار آموز یا کار روز محوری صورت می گیرد. معمولاً گزارشی از تمامی موارد بستری در بخش در ۲۴ ساعت گذشته بصورت کوتاه در چند دقیقه ارائه می گردد یا بر تابلو از قبل درج شده است. گروه « گوش به زنگ » مسئولیت گزارش صبحگاهی آن روز را بعهده دارد که شامل استاد، دستیار کشیک و دستیار سال بالاتر و کارورزان کشیک می باشند. آنچه که اتفاق می افتد بصورت ارائه مدوری به مدت کوتاه، ارائه و قدم به قدم، پیگیری می گردد. بیشتر مواردی که به تفصیل صحبت می شود، شامل یک یا دو بیمار مهم، پیچیده و جالب است. در عمق بحث در مورد نکات مهمی که شامل موارد زیر است صحبت می شود:

۱- پاتوفیزیولوژی

۲- سیر بیماری

۳- کارهای تشخیصی

۴- ارزیابی آزمون های آزمایشگاهی و رادیولوژی

۵- درمان و پیگیری بیمار (۴)، (۵)

با توجه به اهمیت برگزاری گزارش صبحگاهی و روند آموزشی آن و با توجه به اینکه تاکنون در استفاده از این شیوه آموزشی، الگویی فراگیر که مورد قبول همه متخصصان باشد ارائه نشده است، در این مطالعه بر آن شدیم تا کیفیت و چگونگی برگزاری گزارشات صبحگاهی بیمارستان آموزشی فاطمه زهرا (س) بوشهر را بررسی نماییم (۱).

۱-۳-۱ اهداف و فرضیات طرح :

الف (هدف اصلی طرح :

تعیین کیفیت گزارشات صبحگاهی در بخشهای ماژور بیمارستان فاطمه زهرا (س) دانشگاه علوم

پزشکی بوشهر در سال ۱۳۸۷

ب (اهداف فرعی طرح :

۱- تعیین کیفیت گزارشات صبحگاهی از نظر سازماندهی ، رهبری (مسئول جلسه ، مدیریت زمان در بحث ،

پایش تصحیح روند بحث) به تفکیک بخش

۲- تعیین کیفیت گزارشات صبحگاهی از نظر سازماندهی (تعداد اساتید ، دانشجویان شرکت کننده ، نحوه

نظارت بر حضور افراد به تفکیک << دانشجو، اعضاء هیئت علمی و پرسنل >> به تفکیک بخش

۳- تعیین کیفیت گزارشات صبحگاهی از نظر نحوه انتاب بیماران (نحوه معرفی بیماران >> شفاهی ، کتبی

<< ، نحوه انتخاب بیماران به تفکیک شخص انتخاب کننده ، زمان انتخاب ، معیار انتخاب) به تفکیک

بخش

۴- تعیین کیفیت گزارشات صبحگاهی از نظر نحوه ارائه به تفکیک شخص ارائه کننده ، چگونگی ارائه (

مفصل ، خلاصه ، باتشخیصهای افتراقی)

۵- تعیین ارائه توسط استاد، ارائه قدم به قدم اطلاعات مریض به تفکیک بخش

۶- تعیین نحوه بحث (روش بحث، درگیر کردن دانشجویان «تعداد دانشجویان شرکت کننده در بحث») به

تفکیک بخش

۷- تعیین نحوه ثبت و پیگیری به تفکیک بخش

ج) اهداف کاربردی طرح:

بهبود نحوه برگزاری و کیفیت گزارش صبحگاهی در جهت ارتقای یادگیری و آموزش به دانشجویان

د) فرضیات یا سؤالات پژوهش:

۱- آیا کیفیت گزارش صبحگاهی از نظر سازماندهی مناسب است؟

۲- آیا نحوه انتخاب بیماران مناسب است؟

۳- آیا نحوه ارائه مناسب است؟

۴- آیا نحوه بحث مناسب است؟

۵- آیا نحوه ثبت اطلاعات مناسب است؟

۶- آیا نحوه پیگیری مناسب است؟